

Наукові перспективи
Видавнича група

№ 2 (16)

2023

НАУКА і ТЕХНІКА

серія: *право*, серія: *економіка*, серія: *педагогіка*,
серія: *техніка*, серія: *фізико-математичні науки*

СЬОГОДНІ

/Administration
/Human Resources
/Legal
/Accounting
/Finance
/Marketing
/Publicity
/Promotion
/Research
/Business
/Development
/Engineering
/Manufacturing
/Planning

З Україною

в серці!

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління»**

Громадська організація «Асоціація науковців України»

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*

Випуск № 2(16) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

**Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of Doctors of
Sciences in Public Administration»**

Public organization «Association of Scientists of Ukraine»

"Science and technology today"

***("Pedagogy" series, "Law" series, "Economics" series,
"Physical and mathematical sciences" series,
"Technics" series)***

Issue № 2(16) 2023

Kiev – 2023

«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»): журнал. 2023. № 2(16) 2023. С. 469.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 530 журналу присвоєно категорію "Б" із права

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.10.2022 № 894 журналу присвоєно категорію "Б" із техніки (спеціальність - 122 Комп'ютерні науки)

Журнал видається за підтримки Міждержавної гільдії інженерів консультантів, Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 24.02.2023, № 5/2-23)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Лауреат Премії Президента України для молодих вчених, Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений юрист України (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

1. Артемчук Володимир Олександрович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України (Київ, Україна);
2. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);
3. Бірюкова Тетяна Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри біологічної фізики та медичної інформатики Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна);
4. Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна);
5. Волк Павло Павлович — доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна);
6. Гирка Ольга Ігорівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету (Львів, Україна);
7. Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент, заступник декана факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
8. Даций Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);
9. Дівізінюк Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна);
10. Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна);
11. Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна);
12. Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна);
13. Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна);
14. Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна);
15. Квасніков Володимир Павлович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
16. Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна);
17. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна);

18. Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна);
19. Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна);
20. Кузьмич Людмила Володимирівна - доктор технічних наук, головний науковий співробітник Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна);
21. Куницький Сергій Олегович - кандидат технічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник науково-дослідної частини Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна);
22. Лук'янчук Олександр Петрович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри будівельних, дорожніх, меліоративних, сільськогосподарських машин та обладнання Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна);
23. Маджд Світлана Михайлівна - доктор технічних наук, професор, професор кафедри зеленої економіки та економіки природокористування Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (Київ, Україна);
24. Мануель Давид Массено - доцент відділу права та захисту даних, старший науковий співробітник і член координаційного комітету лабораторії UbiNET, запрошений член PDPC, член-консультант комісії цифрового права муніципальних адвокатських колегій Кампінаса та Прая-Гранде (Сан-Паулу), а також Комісії з інновацій, управління та технологій муніципальної адвокатської колегії Гуарульюса, коментатор IODA, почесний член IDEIA Institute, член Наукового комітету MICHN, член EDEN, член-кореспондент RedNAC, член UMAU, член-кореспондент UBAU (Португалія);
25. Микитин Тарас Миронович - кандидат технічних наук, завідувач кафедри економіки та менеджменту Рівненського державного інституту культури (Рівне, Україна);
26. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна);
27. Мізюк Вікторія Анатоліївна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна);
28. Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна);
29. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща);
30. Огієнко Микола Миколайович - кандидат технічних наук, професор кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
31. Одарченко Роман Сергійович - завідувач кафедри телекомунікаційних та радіоелектронних систем Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
32. Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна);
33. Опанасенко Володимир Миколайович — доцент кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
34. Охріменко (Жмурко) Тетяна Олександрівна - старший науковий співробітник кафедри комп'ютеризованих систем управління Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
35. Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна);
36. Поліщук Віталій Васильович — кандидат сільськогосподарських наук, завідувач відділу зрощення, відділення меліорації Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна);
37. Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);
38. Синиціна Юлія Петрівна - кандидат технічних наук, PhD, доцент кафедри економічної та інформаційної безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (Дніпро, Україна);
39. Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна);
40. Стахова Анжеліка Петрівна — старший викладач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна);
41. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна);
42. Федоренко Владислав Леонідович — доктор юридичних наук, професор, DrHb - доктор хабілітований наук правничих (Польська академія наук), Заслужений юрист України, директор Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України ((Київ, Україна);
43. Фесенко Андрій Олексійович - кандидат технічних наук, асистент кафедри кібербезпеки та захисту інформації Київського національного університету імені Тараса Шевченка. (Київ, Україна);
44. Черненко Варвара Петрівна - кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформатики і вищої математики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (Кременчук, Україна);
45. Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна);
46. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна);
47. Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна);
48. Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна);
49. Якимчук Олег Федосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна);
50. Яцишин Андрій Васильович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

Корчинська О.О.

94

*ОКРЕМІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ НАУКОВИХ
ПАРКІВ В УКРАЇНІ*

Саркісян Г.О., Ліганенко М.Г., Кожевнікова В.О., Ткачук О.В.

104

*ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ
ЗАКЛАДІВ ГОСТИННОСТІ ПІВДНЯ УКРАЇНИ*

Скидан М.І.

118

*ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЕКОСИСТЕМИ РИНКУ ПРАЦІ*

Цеслів О.В.

132

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ Ф'ЮЧЕРСІВ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Skliarenko O.B.

146

*THEORETICAL GROUNDS AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES
OF IMPLEMENTING THE PEDAGOGICAL TECHNOLOGY CLIL*

Акімова О.В., Дяченко М.О.

158

*ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ*

Бабаджян В.В., Семаль Н.В., Беседа Н.А., Фаріонов В.М., Курій О.В.

167

*СУЧАСНИЙ СТАН ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ*

Ворохобіна Д.Л.

177

*ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З НАВІГАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ СУДНОМ:
ОГЛЯД ЗАРУБІЖНОЇ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ*

Гапчук Я.А.

189

*СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У
ПРОЦЕСІ Е-НАВЧАННЯ У НІМЕЧЧИНІ*

Гедзик А.М., Сусла Н.М.

198

*ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ МАЙБУТНІМИ
ПЕДАГОГАМИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ТЕМИ «РОЗРІЗИ ТА
ПЕРЕРІЗИ»*

УДК 37.015.3:614.46

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-2\(16\)-167-176](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-2(16)-167-176)

Бабаджанян Вікторія Володимирівна старший викладач кафедри фізичного виховання, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», вул. Кирпичева, 2, м. Харків

Семаль Наталія Володимирівна кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри фізичного виховання, Ужгородський національний університет, факультет здоров'я та фізичного виховання, площа Народна, 3, м. Ужгород, 88000, <https://orcid.org/0000-0002-1998-3460>

Беседа Наталія Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освіти, Маріупольський державний університет, вул. Преображенська, 6, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-1454-1938>

Фаріонов Володимир Миколайович старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту, проспект Героїв України, 9, м. Миколаїв, <https://orcid.org/0000-0001-5345-6886>

Курій Олена Володимирівна старший викладач кафедри фізичного виховання, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», вул. Кирпичева, 2, м. Харків

СУЧАСНИЙ СТАН ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розкрито особливості організації фізичного виховання студентів у закладах вищої освіти. Під час війни в Україні. Виявлено недоліки дистанційного навчання під час занять фізичними вправами. Зазначено сучасні підходи, рішення та методи фізичного виховання студентів в умовах війни. Проведено аналіз рівня фізичної підготовленості та рухової активності студентської молоді в умовах дистанційного навчання. Проаналізовано стан здоров'я сучасної молоді та досліджено рівень мотивації студентів до занять з фізичного виховання. Під час аналізу літературних джерел визначено різні підходи до вирішення цієї проблеми: переосмислення змісту фізкультурно-оздоровчої освіти; удосконалення фізкультурно-оздоровчої роботи у закладах вищої освіти та педагогічної підготовки фахівців; підвищення рівня соматичного здоров'я в результаті впровадження

контролю за функціональним станом організму в процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності. Певне занепокоєння викликає невизначеність самої системи організації фізичного виховання студентів. На сучасному етапі розвитку суспільства фізична культура є одним з найважливіших чинників формування, зміцнення і збереження здоров'я людини. Все це безпосередньо стосується студентської молоді. Підвищення ефективності фізичного виховання студентів вимагає вирішення низки наукових проблем, пов'язаних з пошуком і науковим обґрунтуванням більш раціональних форм, засобів і методів оптимізації стану їх здоров'я і фізичної працездатності.

Визначено, що основним завданням сучасної системи фізичного виховання у закладах вищої освіти є: підвищення у студентів рівня фізичної підготовленості, забезпечення оптимальних умов для їх фізичного розвитку, формування потреби до систематичних занять фізичними вправами.

Аргументовано, що кожний заклад вищої освіти та викладачі мають змогу самі обирати методи та способи викладання фізичної культури, головне, щоб студенти досягали результатів та покращували своє фізичне та емоційне здоров'я.

Ключові слова: студенти, фізичне виховання, дистанційне навчання, рухова активність, самостійне опрацювання.

Babadzhanian Viktoriia Volodymyrivna Senior lecturer of the Department of Physical Education, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Kirpycheva St., 2, Kharkiv

Semal Nataliia Volodymyrivna Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor of the Department of Physical Education, Uzhhorod National University, Faculty of Health and Physical Education, Narodna Square, 3, Uzhgorod, 88000, <https://orcid.org/0000-0002-1998-3460>

Beseda Nataliia Anatoliivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Education, Mariupol State University, Preobrazhenska St., 6, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-1454-1938>

Farionov Volodymyr Mykolaiovych Senior lecturer at the Department of Physical Education and Sports, Heroiv Ukrainy Ave., 9, Mykolaiv, <https://orcid.org/0000-0001-5345-6886>

Kurii Olena Volodymyrivna Senior lecturer of the Department of Physical Education, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Kirpycheva St., 2, Kharkiv

THE CURRENT STATE OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS DURING THE WAR IN UKRAINE

Abstract. The article reveals the peculiarities of the organization of physical education of students in higher education institutions. During the war in Ukraine. The disadvantages of distance learning during physical exercises are revealed. The modern approaches, solutions and methods of physical education of students in wartime are indicated. The analysis of the level of physical fitness and motor activity of students in the conditions of distance learning is carried out. The state of health of modern youth is analyzed and the level of students' motivation for physical education is investigated. The analysis of literature sources has identified various approaches to solving this problem: rethinking the content of physical education; improving physical education and health work in higher education institutions and pedagogical training of specialists; improving the level of somatic health as a result of introducing control over the functional state of the body in the process of physical education and health activities. The uncertainty of the system of organization of physical education of students is of some concern. At the present stage of society development, physical culture is one of the most important factors in the formation, strengthening and preservation of human health. All this is directly related to student youth. Increasing the effectiveness of physical education of students requires solving a number of scientific problems related to the search and scientific substantiation of more rational forms, means and methods of optimizing their health and physical performance.

It is determined that the main task of the modern system of physical education in higher education institutions is to increase students' level of physical fitness, provide optimal conditions for their physical development, and form the need for systematic physical exercise.

It is argued that each higher education institution and teachers have the opportunity to choose the methods and ways of teaching physical education, the main thing being that students achieve results and improve their physical and emotional health.

Keywords: students, physical education, distance learning, physical activity, self-study.

Постановка проблеми. Вже рік як в Україні триває війна, під час якої студенти навчаються, а викладачі проводять заняття у дистанційному форматі. Але не дивлячись на це, головним і основним завданням сучасної системи фізичного виховання у закладах вищої освіти є підвищення у студентів під час війни рівня фізичної підготовленості, дотримання і забезпечення оптимальних

умов для фізичного розвитку, формування мотивації до систематичних занять фізичними вправами в умовах війни задля підтримки оптимального рівня психічного та фізіологічного здоров'я фізичне виховання відіграє важливу роль при формуванні та розвитку у молоді професійної та культурної компетентностей. Проведений аналіз наукових досліджень показав, що більшість розробок та сучасних підходів, які використовуються закладами вищої освіти під час проведення занять з фізичного виховання в умовах війни не є ефективними та не вирішує поставлених завдань. На основі всього вище зазначеного є потреба у пошуку нових, ефективних форм і методів навчання з фізичного виховання студентів, які навчаються дистанційно у закладах вищої освіти під час війни в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. багато вчених почали займатися дослідженням стану фізичного виховання студентів в вишах України ще з початком пандемії коронавірусу у 2019 році. Деякі науковці запропонували впровадження нових форм і методів занять руховою активністю, інші дослідники почали застосовувати інновації, які стосуються змісту навчання здобувачів.

Дослідженням цієї проблематики присвячені роботи: В. Назимка, А. Туренкова, С. Романчука та ін. Аналізом навчання студентів в умовах дистанційного навчання займалися: О. Васютинська, Н. Рибачук, С. Моїсєєв, В. Гузар.

Мета статті полягає у вивченні сучасного стану фізичного виховання студентів у закладах вищої освіти під час війни в Україні.

Виклад основного матеріалу. Т. Круцевич і Н. Пангелова зазначають, що ситуацію, яка склалася ще до війни зі здоров'ям студентської молоді є «катастрофічною», а «сучасна система фізичного виховання перебуває в занепаді» [1]. На нашу думку ця проблема значно поглибилася з початком пандемії коронавірусу, а на сьогодні з військовими діями, які тривають на території нашої держави.

Науковець Коваль О.Г. вважає, що систематична рухова діяльність сприяє поліпшенню кровообігу головного мозку, посиленню нервових зв'язків, уповільненню процесу втрати клітин, профілактиці стресу й депресій. Усе це позитивно позначається на розумових здібностях людини. Рухова активність (особливо аеробної спрямованості, а також спортивні ігри, що вимагають інтелектуальної напруги) є могутнім чинником уповільнення процесу старіння головного мозку, збереження пам'яті, ефективності мислення [2].

Якщо розглянути «Стратегію розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року», то можемо побачити, що головною метою закладів вищої освіти є забезпечення учасників навчально-

виховного процесу оздоровчою руховою активністю, заняттям фізичною культурою і спортом для всебічного гармонійного розвитку та формування здоров'я як найвищої соціальної цінності в державі, виявлення резервних можливостей організму, формування гуманістичних цінностей, патріотичних почуттів, позитивного іміджу держави у світовому співтоваристві; формування ціннісного ставлення до власного фізичного здоров'я та спортивного, фізичного й духовного вдосконалення [3].

У зв'язку з війною на території нашої держави заклади вищої освіти перейшли на дистанційну форму навчання, що призвело до зниження фізичної активності у здобувачів. Більшість матеріалів для вивчення та виконання вправ виносяться на самостійне опрацювання та опанування.

На думку Башанець Н. самостійні заняття фізичними вправами – це тренувальні заняття, основною метою яких є відновлення і зміцнення здоров'я, збереження або підвищення працездатності, розвиток рухових якостей, удосконалення фізичних здібностей і фізичне вдосконалення. Вони сприяють збільшенню рухової активності студентів, підтриманню тижневого рухового режиму, забезпеченню всебічного розвитку і рухової підготовки [4, с. 221].

З точки зору Мартинова Н. самостійні заняття фізичними вправами заповнюють дефіцит рухової активності, сприяють більше ефективному відновленню організму після стомлення, різнобічному фізичному розвитку, засвоєнню теоретичного матеріалу з фізичного виховання, підвищенню розумової й фізичної працездатності, є засобом активного відпочинку [5, с. 65].

Ті умови в яких знаходяться здобувачі вищої освіти на сьогоднішній день призвели до зниження фізичної активності. А це в свою чергу призводить до зниження розумової активності, нехватці кисню в організмі і т. д.

При дослідженні поставленої проблематики, ми виявили, що наприклад викладачі кафедри фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» вважають, що форми самостійних занять із фізичної культури визначаються їхньою метою та завданнями. До них відносяться: ранкова гігієнічна гімнастика, фізкультурно-оздоровчі заняття впродовж навчального дня, самостійні тренувальні заняття. Найдоступнішими засобами самостійних занять в умовах дистанційного навчання є: ранкова гігієнічна гімнастика, ходьба, оздоровчий біг, оздоровча аеробіка, ритмічна гімнастика, атлетична гімнастика, фізкультурно-оздоровчі заняття впродовж навчального дня [6, с. 62].

Довгань Н. у своїх дослідженнях дотримується думки, що під час війни студентам потрібно дотримуватися рухової активності. Рухова активність розглядається ним, як процес цілеспрямованої, свідомої, планомірної діяльності над собою, яка орієнтована на формування фізичної культури особистості. Він включає сукупність видів рухової діяльності, що визначають

і регулюють дієву позицію особистості щодо власного здоров'я, психофізичного стану та фізичного вдосконалення. Науковцем визначено специфічні принципи рухової активності, які реалізуються у фізичному вихованні ЗВО: принцип системності; принцип стратегічної цілісності; принцип функціональності; принцип систематичності, доступності та індивідуальності; принцип вікової адекватності педагогічного впливу. Також він дотримується думки, що під час війни доцільним є застосування фітнес-технологій під час фізичного виховання. Адже, впровадження фітнес-технології з розвитку рухової активності здобувачів вищої освіти, як високоефективну систему оздоровчих занять, спрямованих на покращення фізичних кондицій, зміцнення здоров'я, гармонійного фізичного розвитку, що значно покращить фізичний та психологічний стан здобувачів освіти в умовах війни [7, с.12].

Самоленко Т., Гордійчук Б. пропонують для проведення занять з фізичного виховання застосовувати корпоративну платформу дистанційного навчання Київського національного торговельно-економічного університету, щоб активно працювати зі студентами під час війни. Студенти всі питання надсилають у робочий час та відсилають на електронну пошту і звертаються за контактними номерами викладачів.

Заняття з фізичного виховання в КНТЕУ йдуть за секційною системою навчання. Студенти розподіляються по відділеннях з різною спортивною спеціалізацією з урахуванням зацікавленості, попереднього рухового досвіду, наявності певної спеціальної підготовки. Кожен студент он-лайн відвідує секційні заняття, які проводяться згідно робочої програми для груп.

Тому, для викладачів Київського торговельно-економічного університету (КНТЕУ) для ефективного роботи створена детальна інструкція щодо розміщення матеріалів для дистанційного навчання студентів. Студенти свої заняття фізичними вправами повинні виконувати в домашніх умовах. В умовах війни звична фізична активність відсутня. Брак елементарної фізичної активності, коли немає змоги вийти зі своєї квартири, або студент взагалі знаходиться за кордоном. Важливо кожного дня виконувати вправи для розвитку фізичних якостей.

В Київському національному торговельно-економічному університеті організована робота на корпоративній платформі дистанційного навчання системи «Moodle», для удосконалення навчального процесу студентів перших та других курсів різних факультетів. Заняття відбуваються відповідно до розкладу у вигляді відео-конференції на платформі сервісу ZOOM, де проводять он-лайн практичні заняття. Перед роботою у систему дистанційного навчання, кожний студент звернувся до викладача, для отримання доступу до дисципліни. Кожен викладач кафедри фізичної культури розмістив на

корпоративній платформі дистанційного навчання КНТЕУ: робочу програму, методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та різноманітні комплекси вправ для розвитку фізичних якостей у відео вигляді. На курсі є можливість отримувати додаткову інформацію з питань фізичного виховання і спорту в університеті і брати участь в опитуваннях. Також студентам кафедри фізичної культури надаються завдання для самостійного опрацювання. Студенти самостійно опрацьовують методичний матеріал, щодо вивчення правил різних видів спорту.

Дистанційна робота будується на застосування фізичних вправ для подальшого самовдосконалення і покращення фізичної підготовленості студентів. Основна задача допомогти студенту самостійно випрацювати систему звички до занять фізичною активністю [8, с. 140].

Науковці Орленко Н., Скидан І., Гейченко С. у своїх працях висвітлюють власні надбання проведення занять з фізичного виховання в умовах війни. Під час військового стану заняття з фізичного виховання проводяться в дистанційному режимі і спрямовані більш на самостійні заняття студентів і можуть мати найрізноманітніші форми, але, в першу чергу, вони спрямовуються на зміцнення здоров'я, підвищення працездатності, оволодіння необхідними вміннями та навичками, вдосконалення професійної діяльності, формування соціальної активності та свідомості.

Важливе значення для успішного оволодіння навчальним матеріалом, підвищення рівня життєдіяльності мають правильна організація праці та відпочинку, здоровий спосіб життя, який, поряд з заняттями фізичними вправами, включає в себе відмову від багатьох шкідливих та згубних звичок, що дуже важливо під час військових дій.

Процес навчання складається з навчальної діяльності педагога і спеціально організованої пізнавальної діяльності студентів. Ефективність навчання залежить від підготовленості і можливостей студентів. Викладачу з фізичного виховання важливо вміти правильно визначати рівень розвитку фізичних якостей та забезпечувати психічну готовність і мотивацію до оволодіння фізичними вправами. Навчання як діяльність починається лише тоді, коли студент усвідомлює потребу у набутті нових знань, умінь, навичок, а педагог усвідомлює потребу передати знання, накопичені людством [8, с. 69].

В національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» практикується три основні форми навчання: денна, дистанційна та «самостійне опрацювання». Науковці вважають, що навчання очно, є найефективнішим спосіб здобути нові навички, покращити здоров'я, зарядитися мотивацією та попрацювати в команді. Дистанційне навчання менш практичне, адже в більшості випадків студенти лінуються. Викладач не може контролювати правильність виконання вправ та допомогти кожному,

тому ці пари не дають бажаних результатів. Більшість студентів віддають перевагу самостійному опрацюванню, тому що, коли займаються самостійно – вони працюють на результат. Це може бути ранкова пробіжка, заняття із тренером в спортзалі чи годинка фізичних вправ вдома. Хлопцям імпонують секції футболу, боксу, волейболу і т.д.

Перевагою в цьому виші є те, що саме тут під час війни студенти можуть відвідати різноманітні секції. Такі як футбол, баскетбол, волейбол, секція тенісу та більярду, кіберспорт, секція фітнесу та черлідінгу [10].

На думку професора Стадника В. провідним завданням системи освіти в умовах воєнного стану є збереження та зміцнення здоров'я і підвищення рівня фізичної підготовленості студентської молоді України. Наразі постала гостра необхідність посилення ролі фізичного виховання у ЗВО у зміцнення психологічного здоров'я. Психологічний стан розглядається як визначальний чинник впливу на когнітивну, волюву, та мотиваційну сферу здобувачів вищої освіти. Педагогічні засади фізичного виховання здобувачів вищої освіти ЗВО в умовах воєнного стану обумовлені насамперед створенням умов для повної реалізації та їхнього фізичного розвитку в ході навчального процесу, організованого на основі сучасних загальнонаукових і спеціальних технологій теорії, методики і практики фізичної культури.

Загалом процес фізичного виховання здобувачів вищої освіти має бути скерований на формування стійкого психологічного стану задля протидії викликам, які неминуче трапляються в умовах воєнного стану [11].

Висновки. Отже, дослідивши визначену нами проблематику, ми дійшли висновку, що основним завданням сучасної системи фізичного виховання у закладах вищої освіти є: підвищення у студентів рівня фізичної підготовленості, забезпечення оптимальних умов для їх фізичного розвитку, формування потреби до систематичних занять фізичними вправами.

Фізичне виховання є невід'ємною частиною формування загальної та професійної культури особистості сучасного фахівця, системи гуманістичного виховання здобувачів освіти. В той же час, результати численних досліджень науковців свідчать, що сучасні підходи, які використовуються під час організації освітнього процесу з фізичного виховання в умовах війни у закладах вищої освіти є різноманітними та досить цікавими: це можуть бути різноманітні фітнес-вправи, які виконуються з інвентарем та без нього; аеробіка, яка підвищує мотивацію до занять, поліпшує настрій та самопочуття і, в залежності від виду, що використовується, може сприяти розвитку фізичних якостей і формуванню життєво необхідних рухів; метод колового тренування, який можна успішно використовувати як здобувачам освіти основного відділення, так і тим, хто займається спортом.

А найголовніше – це те, що кожний заклад вищої освіти та викладачі мають змогу самі обирати методи та способи викладання фізичної культури, головне, щоб студенти досягали результатів та покращували своє фізичне та емоційне здоров'я.

Література:

1. Круцевич Т., Пангелова Н. Сучасні тенденції щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2016. №3. С. 109–114.
2. Коваль О.Г. Формування рухової активності студентів під час навчання у вищому навчальному закладі. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2018. Випуск 11. С. 189-196.
3. Пермяков О., Оніщук Л., Йопа Т., Остапов А. Сучасна система фізичного виховання в умовах ЗВО. *Професіоналізм педагога: теоретичні і методичні аспекти*. Вип. 13, 2020. С. 102-112.
4. Башавець Н. А. Сучасні особливості педагогічного процесу фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів і рекомендації щодо його вдосконалення. *Наука і освіта*. 2016. № 4. С. 105–111.
5. Мартинова Н. П. Самостійні заняття в системі фізичного виховання студентів закладів вищої освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 4 (327). С. 62–70.
6. Йопа Т. В., Пермяков О. А. Активізація рухової активності студентів в умовах пандемії. *Вища школа*. 2020. №6 (195). С. 61-64.
7. Грибан Г. П. Фізичне виховання: проблеми та перспективи: монографія. Житомир: Рута, 2020. 384 с.
8. Самоленко Т.В., Гордійчук Б.В., Дембіцька О.О., Дубовік Р.Г. Рухова активність студентів в рамках дистанційного навчання. *Актуальні наукові дослідження в сучасному світі*. 2020. Вип. 4(60), ч. 4. С. 139-140.
9. Орленко Н.А., Скидан І. В., Гейченко С. П. Фізичне виховання студентів ЗВО під час військових дій в Україні. Фізичне виховання в контексті сучасної освіти: тези доп. XVII міжнародної науково-методичної конференції. Київ, 2022. С. 68 - 70.
10. Яковенко Б. Д., Воробйов О. В., Фізичне виховання студентів в умовах війни. *Актуальні проблеми фізичної культури, спорту та фізичного виховання: тези доп. III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю (м. Полтава, 01 грудня 2022 р.)*. Полтава, 2022. С. 26-27.
11. Стадник В. Педагогічні основи психологічного забезпечення процесу фізичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. *Іноватика у вихованні*. 2022. Випуск 16. С. 132-140.

References:

1. Krutsevykh, T., Panhelova, N. (2016). Suchasni tendentsii shchodo orhanizatsii fizychnoho vykhovannia u vyshchych navchalnykh zakladakh [Modern trends in the organization of physical education in higher education institutions]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia – Sports Bulletin of the Prydniprovia*, 3, 109–114 [in Ukraine].
2. Koval, O.H. (2018). Formuvannia rukhovoï aktyvnosti studentiv pid chas navchannia u vyshchomu navchalnomu zakladi [Formation of students' motor activity while studying at a higher educational institution]. *Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Fizychno vykhovannia, sport i zdorovia liudyny – Bulletin of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University. Physical education, sport and human health*, 11, 189-196 [in Ukraine].

3. Permiakov, O., Onishchuk, L., Yopa, T., Ostapov, A. (2020). Suchasna systema fizychnoho vykhovannia v umovakh ZVO [The modern system of physical education in higher education institutions]. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni i metodychni aspekty – Professionalism of a teacher: theoretical and methodological aspects*, 13, 102-112 [in Ukraine].

4. Bashavets N. A. (2016). Suchasni osoblyvosti pedahohichnoho protsesu fizychnoho vykhovannia studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv i rekomendatsii shchodo yoho vdoskonalennia [Modern features of the pedagogical process of physical education of students of higher educational institutions and recommendations for its improvement]. *Nauka i osvita – Science and education*, 4, 105–111 [in Ukraine].

5. Martynova N. P. (2019). Samostiini zaniattia v systemi fizychnoho vykhovannia studentiv zakladiv vyshchoi osvity [Independent classes in the system of physical education of students of higher education institutions]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Pedahohichni nauky - Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Series: Pedagogical Sciences*, 4 (327), 62–70 [in Ukraine].

6. Iopa T. V., Permiakov O. A. (2020). Aktyvizatsiia rukhovoi aktyvnosti studentiv v umovakh pandemii [Activation of students' physical activity in a pandemic]. *Vyshcha shkola - Higher education*, 6 (195), 61-64 [in Ukraine].

7. Hryban H. P. (2020). Fizychne vykhovannia: problemy ta perspektyvy [Physical Education: Problems and Prospects]: monohrafiia. Zhytomyr: Ruta, 2020. 384 s. [in Ukraine].

8. Samolenko T.V., Hordiichuk B.V., Dembitska O.O., Dubovik R.H. (2020). Rukhova aktyvnist studentiv v ramkakh dystantsiinoho navchannia [Motor activity of students in the framework of distance learning]. *Aktualni naukovy doslidzhennia v suchasnomu sviti – Actual scientific research in the modern world*, 4(60), ch. 4, 139-140 [in Ukraine].

9. Orlenko N.A., Skydan I. V., Heichenko S. P. (2022). Fizychne vykhovannia studentiv ZVO pid chas viiskovykh dii v Ukraini. Fizychne vykhovannia v konteksti suchasnoi osvity: tezy dop. *XVII mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsii – XVII international scientific and methodological conference*. (pp. 68-70). Kyiv [in Ukraine].

10. Iakovenko B. D., Vorobiov O. V. (2022). Fizychne vykhovannia studentiv v umovakh viiny. Aktualni problemy fizychnoi kultury, sportu ta fizychnoho vykhovannia: tezy dop. *III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu – III All-Ukrainian scientific and practical Internet conference with international participation* (pp. 26-27). Poltava [in Ukraine].

11. Stadnyk V. (2022) Pedahohichni osnovy psykholohichnoho zabezpechennia protsesu fizychnoho vykhovannia здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану [Pedagogical bases of psychological support of the process of physical education of higher education students under martial law]. *Innovatyka u vykhovanni – Innovation in education*, Vypusk 16, 132-140 [in Ukraine].